

УДК 338.432:339.9.012

ББК 65.9.013.2.4

Корженівська Н.Л.

**ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ І ФУНКЦІОНУВАННЯ
РИНКУ ЗЕРНА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ
СВІТОГОСПОДАРСЬКИХ ЗВ'ЯЗКІВ УКРАЇНИ**

Подільський державний аграрно-технічний університет
Міністерство аграрної політики і продовольства України
Кафедра економіки підприємств і соціально-трудових відносин
32300, м. Кам'янець-Подільський, вул. Шевченка, 13

тел. 0676993414

e-mail: gusl@ukr.net

Вступ. Трансформація світового співтовариства у загальну, всеохоплюючу систему соціально-економічних, фінансових, політичних, техніко-технологічних, культурно-суспільних зв'язків та взаємовідносин зумовлює виникнення нових підходів до економічних основ формування і функціонування ринків продукції. Швидкі темпи розвитку такої трансформації потребують негайної реакції, оскільки зміни світогосподарських зв'язків беззаперечно впливають на розвиток економіки окремої країни. Особливої значимості набувають питання адаптації існуючих економічних положень у формуванні і функціонуванні ринку зерна до умов глобальної інтеграції, оскільки важливість такої стратегічної продукції важко переоцінити. Населення світу постійно зростає, проблеми забезпечення продовольством набувають пріоритетності в умовах нерівномірної структури продуктивних сил та суспільного поділу праці. Тому особливо актуальним є науковий підхід у розв'язанні зазначених проблем в частині дослідження економічних основ формування і функціонування ринку зерна в умовах глобалізації.

Роботи багатьох учених-економістів присвячені проблемам підвищення ефективності зернового господарства, формуванню ринку зерна. Серед них О.Сторожук, П.Саблук, О.Шпичак, Л.Худолій, О.Бугуцький, Й.Пасхавер, М.Лобас, С.Бакай, В.Бойко, П.Гайдуцький, В.Протасов, Л.Оболенцева [2], З.Ніколаєва, О.Саковська [10], І.Пазій, М.Щур. Розвиток ринку зерна в умовах глобалізаційних економічних змін висвітлено у працях С.Поважного, Г.Єпішенкової, А.Нікітіної [1], І.Кузнецової, У.Квітинської [11], О.Могильного [9], В.Власова, С.Чмиря [13], В.Ганганова, О.Шпикуляка. Однак потребує подальшого вивчення питання функціонування товаровиробників зерна в умовах глобалізаційних ринкових змін світогосподарських зв'язків України.

Постановка завдання. Метою дослідження є визначення теоретичних основ формування і функціонування зернового ринку та аналіз розуміння його суті з огляду на глобалізаційні зміни та світогосподарські зв'язки України. Для реалізації поставленої мети використовувались такі методи дослідження, як монографічний (при вивченні джерел наукової, економічної літератури, законодавчих документів); абстрактно-логічний (при формулюванні власного бачення проблеми, узагальнення вивчених теоретичних напрацювань науковців); системний метод (дав можливість послідовно розглянути економічні основи ринку зерна та показати їх адаптацію та трансформацію в умовах нових світогосподарських зв'язків).

Результати. Глобалізація світової економіки є складною, багатовимірною і неоднозначною проблемою, тому з приводу визначення її суті існує багато розбіжностей. Учені сходяться на думці, що глобалізація означає не лише новий кількісний вимір міри інтенсивності взаємозв'язків окремих країн та їх економік, а головним чином – нову якість таких зв'язків, коли формується фактично новий, глобальний рівень економічної глобалізації [1].

Вивчаючи питання формування і функціонування ринку зернових слід зауважити, що чимало науковців, аграріїв, економістів вивчають його з часів надання Україні статусу країни з ринковою економікою з огляду на інтеграцію країни у світову торгівельну систему та вступ до світової організації торгівлі. Однозначно можна стверджувати, що такі кроки змінили основи економіки виробництва зернових. Ключові, базові критерії та показники, звичайно, залишаються незмінними. Однак, вони набули деякої трансформації у зв'язку зі змінами умов функціонування та збутової політики товаровиробників, з'явилися нові підходи до трактування самого поняття ринку зерна та основ його формування і розвитку.

Кон'юнктуру будь якого ринку вивчають за допомогою показників, що дозволяють оцінити зміни, які відбуваються на ринку продукції, і визначити тенденції їх розвитку. Такі показники є універсальними для ринку будь-якої продукції та їх можна систематизувати залежно від рівня досліджень. У таблиці 1 наведено основні показники кон'юнктури ринку.

Таблиця 1

Показники кон'юнктури ринку

Параметри кон'юнктури	
Макроекономічні	Мікроекономічні
Валовий внутрішній продукт	Показники виробництва продукції
Валовий національний продукт	Перехідні запаси продукції
Індекси виробництва за галузями	Рівень інвестицій
Стан ринку праці	Обсяги реалізації
Стан капітальних вкладень	Обсяги експорту
Рівень цін та споживчий попит	Обсяги внутрішнього споживання
Внутрішній товарообіг	Обсяг капіталів
Зовнішній товарообіг	Динаміка цін
Грошовий обіг	Показники економічної ефективності виробництва
Обіг капіталів (грошова маса, курси валют, відсоток)	
Динаміка рівня оподаткування	
Динаміка рівня заборгованості	
Рівень інфляції	

Джерело: складено автором на основі [2, с. 136].

Правове забезпечення основ формування та регулювання ринку зерна ґрунтується на Законі України «Про зерно та ринок зерна в Україні», який визначає державну політику щодо розвитку ринку зерна як пріоритетного сектора економіки агропромислового комплексу України і відповідно до ст. 1 п. 23 «ринок зерна - система товарно-грошових відносин, що виникають між його суб'єктами в процесі виробництва, зберігання, торгівлі та використання зерна на засадах вільної конкуренції, вільного вибору напрямів реалізації зерна та визначення цін, а також державного контролю за його якістю та зберіганням» [3]. Цим законом визначено пріоритетність ринку зерна державою, а також розділом III визначено напрямки державного регулювання ринку зерна.

У відповідності до Закону України «Про захист економічної конкуренції», ринок товару (товарний ринок) – це сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція [4].

В науковій літературі існує безліч підходів до визначення категорії «ринок». Ніколенко Ю.В. дає визначення ринку у вузькому та широкому розумінні і подає поняття ринку як синтетичної категорії, за допомогою якої визначаються різноманітні за змістом і параметрами явища. Історично слово «ринок» характеризувало певне місце, де продавалися та купувалися товари», таким чином ототожнюючи його з загальноживим поняттям «базар». У широкому розумінні ринок означає певний спосіб організації економічного життя, характерними ознаками якого є: самостійність учасників економічного процесу; комерційний характер їхньої взаємодії; суперництво (конкуренція) господарюючих суб'єктів; формування економічних пропорцій під впливом динаміки цін та конкурентної боротьби; ціни, що складаються на основі попиту та пропонування [5].

Центральне місце в ринкових відносинах належить ринку як механізму, інституту або інструменту взаємодії економічних суб'єктів за допомогою купівлі-продажу, попиту і пропозиції, конкуренції й ціноутворення [6].

З точки зору механізму координації різноманітної діяльності людей через систему цін описує ринок Ажнюк М.О. Науковець зазначає, що ринок забезпечує зв'язок між виробництвом і споживанням, пропорційність процесу відтворення, збалансовує попит і пропозицію [7].

Уразов А.У. під ринком розуміє певне економічне середовище, де відбуваються певні економічні дії (купівля, продаж, інвестування, позика тощо), що здійснюються різними економічними особами (домогосподарствами, фірмами, державою тощо) [8].

З огляду на зазначені трактування ринку можемо говорити, що ринок являє собою економічну категорію, яка охоплює три основних складових: попит, пропозицію, конкуренцію, їх взаємозв'язок і взаємозалежність та економічні механізми регулювання.

Досліджувати основи ринку продукції потрібно системно, з огляду на його структуру, чинники впливу та регулювання, а також з врахуванням особливостей комплексного підходу до проблем, пов'язаних з механізмами формування та функціонування.

На нашу думку, Могильний О.М. вдало зазначає, що і ринковий, і державний механізми ефективні тоді, коли кожен виконує свої функції, доповнюючи один одного. Держава має стимулювати, чітко розуміти правила ринкової гри та виконувати свої завдання, а саме: цінова політика, оподаткування, бюджетна підтримка, кредитне забезпечення, митно-тарифне регулювання, сприяння розвитку страхування, гарантії Уряду щодо інвестування зарубіжними установами тощо [9].

Таким чином, існує дві відмінних складових основ ринку: ринковий та державний механізми регулювання. Вважаємо рівнозначно вагомими

обидва механізми, оскільки аграрне виробництво, до якого відноситься досліджуване нами зерновиробництво, неможливе без встановлення системи пільг, преференцій, за потреби державного потенціалізму, інтервенцій у стратегічно важливі галузі. Одночасно мають функціонувати вільна торгівля, конкуренція як основа ринкової економіки, яка дає змогу підтримувати достатній рівень якості продукту реалізації.

Ринку зерна притаманні свої особливості. Насамперед, не можна поширювати класичну монетарну теорію попиту та пропозиції на функціонування даного ринку, оскільки в ній попит розглядається виключно як „платоспроможна потреба”. Але висновки, які робляться для промислових товарів-субститутів є невірними для ринку зерна, коефіцієнт еластичності якого близький одиниці. Платоспроможний попит для зерна відіграє менш значиму роль, ніж інші детермінанти попиту, оскільки незалежно від своїх доходів людина не може відмовитися від споживання їжі, замінивши її на інші товари та послуги. Тому ріст ціни на зерно не скорочує його споживання, а призводить до зростання витрат споживачів. З іншого боку, зниження ціни не призводить до збільшення обсягів попиту на зерно, оскільки люди намагаються витратити гроші, що вивільняються на інші промислові споживчі товари [10].

Основою сучасного ринку зерна є його виробництво в таких обсягах, які б забезпечували продовольчу безпеку держави та економічну безпеку товаровиробників. Особливо важливим це питання постало в умовах глобалізаційних змін та світогосподарських зв'язків нашої країни. Інтеграція у світове господарство, розвиток зовнішньоекономічних відносин та функціонування в умовах світової організації торгівлі потребують глибокого вивчення проблем функціонування товаровиробників зерна як відкритої системи у зовнішньому середовищі.

В зв'язку з швидкими темпами інтеграційних та глобалізаційних економічних процесів, формування основ функціонування ринку зерна має

випереджати темпи виникнення загроз та небезпек, пов'язаних із виходом на зовнішні ринки.

Динамічність процесів виходу вітчизняних суб'єктів господарювання на зовнішні ринки була зумовлена великим асортиментом продукції агропромислового комплексу України, зокрема, позицій 1—24 товарної номенклатури зовнішньоекономічної діяльності. За даними Держкомстату України, питома вага експорту продукції цих товарних груп у вартості загального експорту країни становила майже 10% щорічно. Вагоме місце в експорті продукції агропромислового комплексу належить товарній групі 10 "Зернові культури", частка якої середньому становила 20%, займаючи в більшості років перше місце серед товарних груп [11].

Міністерством аграрної політики та продовольства України разом з Національною академією аграрних наук України розроблено Програму «Зерно України – 2015», в якій визначено шляхи нарощування виробництва зерна, розкрито технологічні, економічні та нормативно-правові засади вирішення зернової проблеми [12]. Вирішення завдань, визначених програмою сприятиме підвищенню ролі нашої держави в забезпеченні світової продовольчої безпеки та дозволить окреслити напрямки діяльності товаровиробників зерна, пошуку ними шляхів забезпечення економічної безпеки в умовах глобалізації та розширенні світогосподарських зв'язків. Програмою окреслено аграрну політику щодо розвитку ринку зерна, цінової політики, страхування ризиків, систем і механізмів регулювання доходів товаровиробників, експортно-імпоротної політики та забезпечення продовольчої безпеки, заходів запобіганню економічній небезпеці товаровиробників з боку зовнішніх та внутрішніх загроз національного ринку.

Вдало, на нашу думку, сформовано погрози та ланцюгову залежність процесів відтворення ринку Нікішиною О.В. (табл. 2).

Таблиця 2

Вплив зовнішніх погроз на розвиток зернового ринку України

№ п/п	Погрози	Ланцюговий вплив на відтворювальні процеси ринку
1	Неконтрольоване зростання експорту екологічно чистих українських зернових культур	1. Моновиробництво експортноорієнтованих культур 2. Недостатність власної сировинної бази для підприємств переробної промисловості 3. Імпорт сировини (зернових і насіннєвого матеріалу) та готової продукції (макаронні вироби, крупи тощо) 4. Підвищення собівартості переробної продукції, зниження її конкурентоспроможності, посилення імпортозалежності держави
2	Домінування іноземних ТНК серед експортерів українського зерна	1. Посилення цінової залежності аграрного сектору від політики зерноекспортерів, що реалізують інтереси своїх держав 2. Нерівнозначність експортних і світових цін українського зерна 3. Переважаючі інвестиції у розвиток портової інфраструктури, занепад зернопереробного підкомплексу, деградація ґрунтів
3	Неефективність державної підтримки в умовах обмежень СОТ	1. Неефективна діяльність Аграрного фонду на зерновому ринку 2. Невірний вибір пріоритетів у межах фінансування заходів «жовтої скриньки», недостатність фінансування «зелених» програм 3. Непристосованість діючих методологічних засад державного регулювання до принципів СОТ

Джерело: [13, с. 57].

Новими умовами світогосподарських зв'язків та функціонуванням світових ринків продиктована необхідність при формуванні національного ринку зерна виключну увагу приділяти інформаційному та інформаційно-аналітичному забезпеченню економічної безпеки товаровиробників зерна. Вони, в свою чергу, є основою пропозиції при формуванні ринку, а модель функціонування та розвитку виробників безпосередньо визначає соціально-економічний стан на мікро-, мезо- та макрорівнях. Інформаційно-аналітичне забезпечення, неупередженість та достовірність інформації дозволяють уникнути злочинним, протиправним діям, запобігти ризикам зовнішніх і внутрішніх загроз та втрати конкурентних

позицій через несвоєчасність інформації, підготувати і провести заходи з метою недопущення можливих негативних впливів.

У посиленні використання необхідних інформаційних, облікових та аналітичних матеріалів доцільним є поглиблене використання переваг роботи спеціалістів з управлінського обліку, які в сфері агроформувань мають приймати участь у вирішенні завдань стратегічного і тактичного управління.

Ефективне використання комп'ютерних технологій для ведення управлінського обліку необхідно розглядати як складову частину загальної проблеми вдосконалення процесу управління підприємством та забезпечення його економічної безпеки. Ефективне поєднання обліково-аналітичної інформації та новітніх моделей її обробки та використання в системі управління значно підвищить загальний рівень прийнятих рішень та дасть змогу налагодити виробничі процеси й дозволити функціонувати сільськогосподарським підприємствам з потужними результатами, що дозволить виходити на нові ринки збуту. Тому для оцінки та застосуванню бізнес-процесів товаровиробникам зерна доцільно використовувати реінженіринг, як процес моделювання діяльності для отримання максимальних прибутків шляхом підвищення якості послуг, мотивації персоналу, зниження затрат завдяки впровадженню інформаційних технологій і повного задоволення запитів користувачів інформації.

Визначальний вплив на формування та функціонування ринку зерна також має структура та ефективність економічних відносин у зернопродуктовому підкомплексі. Він включає технологію первинної та вторинної переробки, на відміну від інших видів сільськогосподарської продукції, зерно має кращі можливості щодо тривалого зберігання та транспортування.

Отже, назріває потреба прискореного розвитку такого організаційно-економічного механізму, за якого сільське господарство, переробні та

агросервісні підприємства, торгівельні організації на рівні груп господарств та адміністративних районів однаковою мірою були б зацікавлені в об'єднанні зусиль для організації скоординованого агропромислового виробництва, зорієнтованого на ринкові умови і високий загальний кінцевий результат [14].

Основними товаровиробниками зерна є крупні сільськогосподарські підприємства, проте в сучасних умовах їх внутрігосподарська структура постійно змінюється. Виникають і функціонують асоціації, створюються кооперативи, що в свою чергу виявляється поштовхом для розвитку виробничої та соціальної інфраструктури, дії механізмів збереження трудового потенціалу села. Враховуючи вплив трансформаційних змін такий напрям розвитку є вкрай пріоритетним. Зернопродуктовий підкомплекс дає змогу розвиватися супутнім галузям, задіяним у складуванні, транспортуванні, переробці продукції. Налагоджена співпраця усіх ланок (забезпечення, виробництво, обслуговування), можливість виробництва підприємствами різних форм власності, сприяння з боку держави, функціонування раціонального ринку зерна можуть підвищити ефективність зернової галузі та зміцнити позиції товаровиробників у напрямку посилення їх економічної безпеки.

Однією з основ функціонування ринку зерна в умовах розширення світогосподарських зв'язків є науково-технічні розробки у напрямку селекції і насінництва, органічного зерновиробництва, біотехнологій з використанням сировинної бази зернових, вдосконалення раціонів годівлі тварин в напрямку оптимізації використання зернової групи з метою сприяння розвитку тваринництва. В цьому напрямку залишається актуальним удосконалення структури кормового зерна за виробничим та регіональним спрямуванням. Пріоритетним напрямком розвитку зернового господарства стає відновлення виробництва на зрошуваних землях та капіталовкладення і державні проекти в цьому напрямку.

Висновки. Узагальнення проведеного дослідження дає підстави зробити висновки щодо визначення теоретичних основ формування і функціонування зернового ринку та аналізу розуміння його сутності з огляду на глобалізаційні зміни та світогосподарські зв'язки України.

З початком ринкової трансформації аграрного сектору у системі господарських відносин відбулися відчутні структурні зрушення. Значні коливання цін, розходження у кон'юктурі з розвиненими країнами свідчать про відсутність усталеного ринкового ціноутворення на зернові та ринкових механізмів вирівнювання і регулювання цін. Такі процеси негативно позначаються як на діяльності товаровиробників, визначенні ринкової та соціальної інфраструктури, так і на формуванні купівельної спроможності населення.

Важливою умовою забезпечення стабільності зернового ринку має стати активне поєднання механізмів його державного та ринкового регулювання. Основою формування і функціонування сучасного ринку зерна є його виробництво в таких обсягах, які б забезпечували продовольчу безпеку держави та економічну безпеку товаровиробників.

Організаційними напрямками регулювання ринку зерна має бути створення і розвиток його інфраструктури, формування нормативно-правової бази та інформаційно-аналітичного забезпечення.

Активізація відтворювальної функції зернового ринку в умовах трансформаційних змін в економіці та ринкової глобалізації обумовлює необхідність реформування діючого регуляторного механізму у відповідності до пріоритетів національної зернової політики. Головними з них є підтримка виробництва доданої вартості товару, стимулювання експорту готових продуктів переробки зернової сировини за одночасного скорочення імпорту окремих культур, підтримання рівноваги міжсекторних товарних і фінансових балансів ринку, спрямування наукових розробок в напрямку розвитку біотехнологій, розширення площ

зрошеного землеробства, що є актуальним в умовах глобального потепління та зміни кліматичних умов, а також сприянню органічного зерновиробництва.

Бібліографічний список

1. Поважний С. Ф. Державне управління національною економікою в умовах глобалізації / С. Ф. Поважний, Г. О. Єпішенкова, А. А. Нікітіна // Збірник наукових праць Донецького державного університету управління (Серія «Державне управління»). – 2010. – № 151. – С. 3–14.

2. Оболенцева Л. В. Кон'юнктурні дослідження галузевого ринку: підручник / Л. В. Оболенцева; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2010. – 249 с.

3. Про зерно та ринок зерна в Україні: Закон України від 4.07.2002 р. № 37/IV // Відомості Верховної Ради України. – 2002. - №35. – С. 258. – (із змін.).

4. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11.01.2001 р. № 2210-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. - №12. – ст. 64. – (із змін.).

5. Ніколенко Ю.В. Основи економічної теорії / Ю.В.Николенко. – К.: ЦНЛ. – 2003. – 326 с.

6. Основи економічної теорії: Підручник / [Шевченко Л.С., Грищенко О.А., Камінська Т.М. та ін.]; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Л. С. Шевченко. – Х.: Право, 2008. – 448 с.

7. Ажнюк М.О. Основи економічної теорії: навч. посіб. / М.О.Ажнюк, О.С. Передрій. – К.: Знання, 2008. – 368 с.

8. Уразов А.У. Основи економічної теорії: навч. посіб. / А.У.Уразов, М.П.Поліщук, К.С.Солонінко. – Житомир. 2004. – 314 с.

9. Могильний О.М. Державне регулювання виробництва в період трансформації економіки / Могильний О.М. – К.: ІАЕ УААН, 2002. – 430 с.

10. Саковська О. Економічні засади організації та функціонування регіонального ринку зерна [Електронний ресурс] / О.Саковська. – Режим доступу:http://sophus.at.ua/publ/2011_11_15_16_kampodilsk/section_5_2011_11_15_16/ekonomichni_zasadi_organizacij_ta_funkcionuvannja_regionalnogo_rinku_zerna/7-1-0-163.

11. Квітинська У.І. Формування зовнішньоторгівельних відосин на ринку зерна в Україні [Електронний ресурс] / У.І.Квітинська. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/33_NIEK_2008/Economics/37199.doc.htm.

12. Програма «Зерно України – 2015». – К.: ДІА, 2011, - 48 с.

13. Нікішина О.В. Стратегія розвитку державного ринку зерна в умовах глобалізаційних викликів // Матеріали IV міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми формування нової економіки XXI століття», 22-23 грудня 2011 р. : У 8т. Т.2. – Дніпропетровськ : Біла К.О., 2011. – С. 57-59.

14. Чмирь С.М. Розвиток зерно продуктового підкомплексу в Україні: Моногр / С.М.Чмирь. – К.: ННЦ «ІАЕ», - 2004. – С. 232.

References

1. Povajnij, S. “State of the national economy under globalization”. Scientific Papers of Donetsk State University of Management (Series "State Government") (2010): 3-14. Print.

2. Obolentseva, L. Opportunistic market research industry. Citi: Kharkiv National Academy of Municipal Economy, 2010. 249. Print.

3. Law of Ukraine. “On Grain and Grain Market in Ukraine”: from 04.07.2002 , № 37/IV/ 258. Print.

4. Law of Ukraine. “Competition”: of 11.01.2001, № 2210- III. 64. Print.

5. Nicolenko, Y. Basic economic theory. Kyiv, Center for Scientific Literature, 2003. 326. Print.

6. Shevchenko, L, and Gryshchenko O., Kaminska T. Basic economic theory: for the Society. Kharkiv, Right, 2008. 448. Print.
7. Azhnyuk, M. Basic economic theory : studies. guidances. Kyiv, Knowledge, 2008. 368. Print.
8. Urazov, A. Basic economic theory : studies. guidances. Zhytomyr , 2004. 314. Print.
9. Mogilniy, A. State regulation of production during the transformation of the economy. Kyiv, Institute of Agricultural Economics Ukrainian Academy of Agrarian Sciences, 2002. 430. Print.
10. Sakovska A. “The economic principles of organization and operation of the regional grain market”. [http //sophus.at.ua/publ/2011_11_15_16_kampodilsk/section_5_2011_11_15_16/ekonomichni_zasadi_organizacij_ta_funkcionuvannja_regionalnogo_rinku_zerna/](http://sophus.at.ua/publ/2011_11_15_16_kampodilsk/section_5_2011_11_15_16/ekonomichni_zasadi_organizacij_ta_funkcionuvannja_regionalnogo_rinku_zerna/) 15 November 2011.
11. Kvitynska, U. “Formation of foreign trade grain market in Ukraine” http://www.rusnauka.com/33_NIEK_2008/Economics/37199.doc.htm. 18 July 2008.
12. The «Grain of Ukraine – 2015”, 2011. 48. Print.
13. Nikishina, A. “The development strategy of the state of the grain market in terms of Global Challenges”. IV International Scientific and Practical Conference "Problems of the New Economy XXI century", In 8t. V.2. - Dnepropetrovsk (2011): 57-59 Print.
14. Chmyr, S. Development of food grains subcomplex in Ukraine. Kyiv, Educational and Scientific Center "Institute of Agrarian Economics", 2004. 232. Print.

Анотація.

Корженівська Н.Л.

Подільський державний аграрно-технічний університет

ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ І ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ЗЕРНА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ СВІТОГОСПОДАРСЬКИХ ЗВ'ЯЗКІВ УКРАЇНИ

Стаття спрямована на дослідження засад формування та функціонування ринку зерна в умовах глобалізації світогосподарських зв'язків. Метою є визначення теоретичних основ формування і функціонування зернового ринку та аналіз розуміння його суті з огляду на глобалізаційні зміни та світогосподарські зв'язки України. Для реалізації поставленої мети використовувались такі методи дослідження, як монографічний (при вивченні джерел наукової, економічної літератури, законодавчих документів); абстрактно-логічний (при формулюванні власного бачення проблеми, узагальнення вивчених теоретичних напрацювань науковців); системний метод (дав можливість послідовно розглянути економічні основи ринку зерна та показати їх адаптацію та трансформацію в умовах нових світогосподарських зв'язків). Результатом є теоретико-аналітичне вивчення необхідності системного дослідження основ ринку зерна, як стратегічної культури, з огляду на його структуру, чинники впливу та регулювання, а також з врахуванням особливостей комплексного підходу до проблем, пов'язаних з механізмами формування та функціонування. Вищевикладене дозволяє сприяти проведенню подальших досліджень в напрямку оцінки функціонування ринку зерна та розробки практичних рекомендацій щодо розробки заходів економічної безпеки товаровиробників зерна в умовах ринкової глобалізації.

Ключові слова: глобалізація, економічна безпека, економічні основи, невизначеність, ризики, ринок зерна, світогосподарські зв'язки.

Annotation.

Korjenivska N.L.

Podolsky State Agrarian Technical University

ECONOMIC BASES OF FORMATION AND FUNCTIONING GRAIN MARKET IN A GLOBALIZING OF WORLD ECONOMIC TIESES OF UKRAINE

The article aims to study the principles of formation and functioning of grain markets in a globalizing world economic ties . The aim is to determine the theoretical bases of formation and functioning of the grain market analysis and an understanding of its essence in view of globalization and changes in world economic ties Ukraine . To achieve this goal used research methods such as monographic , abstract, logical , systematic method . The result is a theoretical and analytical study of the need for a systematic study of the foundations of the grain market as a key strategic culture, because of its structure, factors of influence and control , as well as taking into account the characteristics of an integrated approach to the problems related to the mechanisms of formation and functioning. The foregoing allows you to promote further research in the direction of the grain market functioning assessment and develop practical recommendations for the development of measures of economic security of grain producers in a market globalization.

Key words: globalization, economic security, economic bases of, uncertainty, risks grain market, world economic tieses.

Рецензенти:

Волощук К.Б. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки підприємств і соціально-трудових відносин Подільського державного аграрно-технічного університету;

Кушнір Л.А. – кандидат економічних наук, доцент Подільського державного аграрно-технічного університету ННІБІФ

Дані про автора:

Корженівська Наталія Леонідівна – к.е.н., доцент Подільського державного аграрно-технічного університету

пров. Гастело, 8 , м. Кам'янець-Подільський Хмельницька обл. 32300

тел. 067-699-34-14, роб. (03849)68370

e-mail: gusl@ukr.net